

2010

BIULETYN MRCIE

NUMER 3

mrcie
Małopolskie Regionalne
Centrum Informacji Europejskiej

W numerze:

- Str. 3**   Unia dla młodych. Studia, praktyki, staże
- Str. 9**   Fundusze unijne na lata 2007-2013 i ich wykorzystanie
- Str. 12**   Islandia. Mały kraj dużych możliwości
- Str. 15**   Czy integracja regionalna w Europie jest wynikiem interesów narodowych Państw Członkowskich UE?

Unia dla młodych.

Studia, praktyki, staże

Mając na celu rozwój oparty na wiedzy, a także efektywną konkurencję na arenie światowej Europa musi dokładać wszelkich starań, aby zapewnić sobie rozwój młodzieży na najwyższym poziomie. Wprawdzie polityka edukacyjna należy do obszaru zarządzanego samodzielnie przez państwa członkowskie, jednak wspólnie są ustalane jej priorytety. Dodatkowo wiele programów jest finansowanych z budżetu unijnego, dzięki czemu korzystają obie strony – młodzi ludzie mogą poszerzać wiedzę i doświadczenie, natomiast UE inwestuje w maksymalne wykorzystanie potencjału ludzkiego.

Jednym z obszarów intensywnych działań skierowanych dla młodzieży są programy edukacyjne, takie jak program Leonardo da Vinci czy Erasmus. Są one częścią nowego programu edukacyjnego Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie” (Lifelong Learning Programme). Natomiast czas jego realizacji przypada na okres od 1 stycznia 2007 r. do końca grudnia 2013r.

Leonardo da Vinci

Program Leonardo da Vinci ma stosunkowo długą historię. Polskie instytucje mogły z niego korzystać już od

1998 r. Cele jakie stawia sobie ten program w kontekście interesów młodzieży to: szkolenia zawodowe, w szczególności praktyki młodych pracowników i szkoleniowców w przedsiębiorstwach poza krajem zamieszkania. Również projekty dotyczące współpracy pomiędzy instytucjami prowadzącymi szkolenia zawodowe

a przedsiębiorstwami. W ramach realizacji „Projektów Mobilności” realizowane są staże i praktyki zagraniczne. Obejmują one praktyki dla młodzieży uczącej się – IVT (Placements for People in Initial Vocational Training) oraz staże zawodowe dla absolwentów, osób pracujących i poszukujących pracy – PLM (Placements for People on Labour Market). Celem tych wyjazdów jest wspieranie rozwoju osobistego przez styczność z nowym środowiskiem, inną organizacją pracy i zdobycie kwalifikacji w nowym środowisku zawodowym, a także uwrażliwienie na różnice mentalne i kulturowe oraz wzmocnienie zdolności adaptacyjnych. Projekty mogą składać zarówno szkoły wyższe, zawodowe, ale też przedsiębiorstwa, organizacje, stowarzyszenia czy fundacje. W projekcie IVT mogą brać udział osoby będące w trakcie wstępnego kształcenia zawodowego, natomiast w projekcie PLM mogą wziąć udział absolwenci, a także

pracownicy różnych branż. Czas pobytu zagranicą jest uzależniony od rodzaju programu i trwa od 2 do 39 tygodni. Natomiast dofinansowanie obejmuje wydatki związane z podróżą, pobytem, ubezpieczeniem i przygotowaniem językowo-kulturowym¹.

Tego typu działania to jedynie jeden z projektów, które łącznie tworzą kompleks działań wspierających mobilności pracowników, innowacyjne rozwiązania w dziedzinie edukacji i rynku pracy, a także działania wzmacniające jakość kształcenia zawodowego i ustawicznego. Wspiera także rozwiązania zwiększające przejrzystość i uznawalność kwalifikacji zawodowych w krajach europejskich².

¹ Zob. więcej: http://www.leonardo.org.pl/s/p/artykuly/74/74/Microsoft%20Word%20-%20PROJEKTY%20sta%C5%BCowe_ulotka_poprawiona.pdf

² Zob. więcej: <http://www.leonardo.org.pl/>

Erasmus

Erasmus jest, chyba, najpopularniejszym programem, który w centrum zainteresowania stawia dobro młodzieży. Jest on adresowany zarówno do studentów, jak i uczelni i pracowników. Dzięki wsparciu i współpracy między uczelniami co roku umożliwia się wyjazdy studentów za granicę na część studiów i praktyki.

Erasmus jest obecny w Polsce od 1998/99 r. Początkowo był realizowany w ramach programu Socrates, obecnie od 2007/2008 r. jest częścią projektu „Uczenie się przez całe życie”. Głównym celem programu jest podnoszenie jakości i atrakcyjności kształcenia. Uczestnikami są wszystkie państwa UE oraz trzy kraje Europejskiego Obszaru Gospodarczego: Islandia, Lichtenstein, Norwegia i Turcja, jako kraj kandydujący. W Polsce uczelni w roku 2007/2008 było 256 uczelni, które posiadały tzw. Kartę Uczelni Erasmusa, czyli były uprawnione do brania udziału w programie³.

Udział w programie to nie tylko wymiana młodzieży, ale także: wymiany pracowników, organizowanie intensywnych kursów, które są prowadzone przez wykładowców z różnych krajów. Również udział

³ <http://www.erasmus.org.pl/index.php/ida/54/>

w projektach wielostronnych, które mogą dotyczyć m.in. wdrażania nowych programów nauczania czy modernizacji.

Studenci korzystając z oferty Erasmusa mają możliwość wyjazdu na wymianę trwającą od 3 do 12 miesięcy do wybranej uczelni partnerskiej. W czasie wymiany studenci otrzymują stypendium, które jest wypłacane przez ich macierzystą uczelnię, w związku z tym dokładne kryteria rekrutacyjne również są wyznaczane przez uczelnię.

Osoby chcące rozwijać swoje umiejętności zawodowe mogą skorzystać z oferty praktyk, które również są organizowane w ramach programu Erasmus. W celu odbycia praktyk (mogą to być praktyki obowiązkowe, przewidziane w programie studiów lub nadobowiązkowe) można wyjechać do zagranicznej instytucji np. przedsiębiorstwa, placówki naukowo-badawczej, organizacji non-profit i innych. Jedynymi wyjątkami są instytucje unijne oraz placówki dyplomatyczne swojego kraju, tam nie można odbyć tego typu praktyk. Tematyka praktyk powinna być związana tematycznie z programem studiów. Również w tym przypadku to uczelnie samodzielnie dookreślają

wymogi jakie należy spełniać by móc wziąć udział w takich praktykach.⁴

Unijne staże i praktyki

Wprawdzie w ramach programu Erasmus nie ma możliwości odbycia praktyk w instytucjach unijnych, jednak nie oznacza to, że instytucje te są zamknięte na praktykantów i stażystów, wręcz przeciwnie. Instytucje UE rok rocznie przyjmują nowych studentów i absolwentów na płatne i bezpłatne staże i praktyki. Wizyta taka to okres rzędu kilku miesięcy. Każdy nowo przybyły stażysta ma swojego opiekuna, który zarówno pilnuje wykonywanej pracy, jak również służy radą i pomocą.

Swoje doświadczenie zawodowe można rozwinąć w różnych instytucjach, m.in. w Komisji Europejskiej. Nabór odbywa się dwa razy w roku – na wiosnę i na jesień. Wynagrodzenie wynosi ok.700 euro. Czas trwania to od 3 do 5 miesięcy. Wymogi jakie należy spełniać są podobne w większości unijnych instytucji – trzeba być obywatelem państwa UE, a także nie odbywać wcześniej praktyk w innej placówce unijnej. Trzeba posiadać wyższe wykształcenie i odpowiedni wiek – w przypadku praktyk w Komisji Europejskiej, trzeba mieć mniej niż 30 lat. Kolejnym wymogiem jest biegłe

⁴ Zob. więcej:

<http://www.erasmus.org.pl/index.php/ida/120/>

posługiwanie się jednym z języków Wspólnoty, tu głównie pod uwagę brany jest język angielski oraz francuski, natomiast drugi język powinien być opanowany w stopniu zadowalającym. Pierwszym krokiem do ubiegania się o miejsce na praktykach jest wypełnienie formularza on – line⁵. Później wymagane jest skompletowanie odpowiednich dokumentów. Warto odpowiednio wcześniej postarać się o dopełnienie formalności, ponieważ nieprzestrzeganie terminów jest jednym z głównych powodów odrzucania kandydatur.

Parlament Europejski to kolejne miejsce gdzie można zdobyć ciekawe doświadczenia. Organizowane są tu dwa rodzaje staży: płatne, które trwają przez okres 5 miesięcy i staże bezpłatne trwające od 1 do 4 miesięcy. Dodatkową szansą są wyszczególnione w ramach praktyk płatnych: stypendia Roberta Schumana, dziennikarskie stypendia Roberta Schumana a także naukowe stypendia Ramony Cajal. Kandydat powinien mieć nie więcej niż 45 lat. Dodatkowymi wymogami (poza wcześniej wspomnianymi) są listy referencyjne od pracodawcy lub wykładowcy. Staże płatne organizowane są od 15 lutego oraz od 15 września. Natomiast praktyki bezpłatne

⁵ Zob. więcej: http://ec.europa.eu/stages/index_en.htm

rozpoczynają się w styczniu, maju, lipcu i we wrześniu⁶.

Innym miejscem oferującym możliwość odbycia stażu jest Rada Unii Europejskiej. Tutaj również istnieje możliwość odbycia płatnych oraz bezpłatnych praktyk. Czas trwania pracy uzależniony jest od potrzeb poszczególnych departamentów i waha się na ogół pomiędzy 1 -5 miesiącami.⁷

Są to jedynie przykładowe instytucje, miejsca gdzie można wzbogacić doświadczenie zawodowe i poznać pracę instytucji unijnych „od środka” jest znacznie więcej. Wszystkie informacje dostępne są na stronach internetowych poszczególnych placówek, natomiast sama procedura jest wszędzie bardzo podobna.

Młodzież w działaniu

Dla osób chcących rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności niekoniecznie w ramach edukacji szkolnej przygotowany został program pt. „Młodzież w działaniu”. Wspiera on edukację pozaformalną. Umożliwia on nawiązywanie znajomości międzynarodowych i wymianę doświadczeń. Ponadto ma na celu rozwój

⁶ Zob. więcej: <http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?id=147&language=PL>

⁷ Zob. więcej: <http://www.nobel.edu.pl/pl/rada-ue.html>

indywidualny uczestników, ale także zachęcenie do podejmowania działań na rzecz społeczności lokalnych. To wszystko łączy idea promocji zjednoczonej Europy i priorytet przezwycięzania barier, uprzedzeń i stereotypów. Na program składa się pięć akcji, każda poświęcona jest innym działaniom i priorytetom. W ramach **Akcji 1.** zatytułowanej „Młodzież dla Europy” wspierane są działania takie jak: *Wymiana Młodzieży, Inicjatywy Młodzieżowe i Młodzież w demokracji.* Wymiany młodzieży opierają się na współpracy co najmniej dwóch grup młodych ludzi, w oparciu o którą organizowane są wyjazdy, gdzie uczestnicy mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań i zapoczątkowania nowych znajomości. Cel spotkań i ich tematykę ustalają sami organizatorzy, czyli młodzież. Przy tego typu przedsięwzięciu można liczyć na współfinansowanie ze strony Unii, oczywiście stawki są różne w zależności od skali działania. Sama wymiana może trwać od 6 do 21 dni, a udział mogą brać wszystkie osoby między 13 a 25 rokiem życia⁸.

Osoby chętne do współpracy międzynarodowej bynajmniej nie muszą ograniczać swoich zainteresowań do

⁸ Zob. więcej:
<http://www.mlodziej.org.pl/index.php/ida/804/>

krajów UE. **Akcja 3.** Została stworzona w celu rozwijania kontaktów z Sąsiedzkimi Krajami Partnerskimi Unii Europejskiej, ale także z innymi Krajami Partnerskimi na świecie⁹.

Działanie zatytułowane Inicjatywy Młodzieżowe, realizowane w ramach Akcji 1., to pole do popisu dla osób twórczych, chcących zrealizować swoje marzenia, a przy okazji zrobić coś pożytecznego dla innych. Samo działanie składa się z dwóch niezależnych części: Inicjatywy Krajowe i Inicjatywy Międzynarodowe. Jak sama nazwa wskazuje poszczególne działania mają charakter lokalnych, albo są to działania realizowane przez grupy z minimum dwóch krajów uczestniczących w programie¹⁰.

Projekty Młodzieży w Demokracji mają na celu aktywizację młodego społeczeństwa do udziału w życiu obywatelskim na

⁹ Zob. więcej:
<http://www.youth.org.pl/index.php/ida/740/>

¹⁰ Zob. więcej:
<http://www.mlodziej.org.pl/index.php/ida/805/>

wszystkich poziomach – zarówno lokalnym, jak i krajowym. Te projekty również opierają się na współpracy o wymiarze krajowym i zagranicznym. Warto podkreślić, iż kwota dofinansowania jaką można uzyskać wynosi 50 tys. euro¹¹.

Akcja 2. – Wolontariat europejski – ma na celu szeroką promocję międzynarodowego wolontariatu. Aby stać się wolontariuszem nie trzeba spełniać żadnych kryteriów, wystarczy zapał, odwaga i chęć pomocy innym. Uczestnik projektu ma zapewnione szkolenia związane z wyjazdem, warto podkreślić, iż nie ponosi on żadnych opłat w związku z udziałem w projekcie¹².

Są to jedynie wybrane z akcji organizowanych w ramach programu Młodzież w działaniu. Wszystkie szczegółowe informacje dostępne są na stronach programu, również wstępne formalności dopełniane są za pomocą Internetu.

Na koniec warto jeszcze raz podkreślić, iż młodzi ludzie mając jedynie pomysł i odrobinę chęci mogą otrzymać pomoc zarówno finansową jak i organizacyjną,

która ma stanowić ułatwienie w realizacji różnorodnych inicjatyw.

Gdzie można znaleźć szczegółowe informacje?

Program „Młodzież w działaniu”

<http://www.mlodziej.org.pl/>

mlodziej@mlodziej.org.pl

Erasmus

<http://erasmus.org.pl/>

erasmus@frse.org.pl

Leonardo da Vinci

<http://leonardo.org.pl/>

* Funkcję Narodowej Agencji Programu „Uczenie się przez całe życie” (Erasmus, Leonardo) oraz Programu „Młodzież w działaniu” pełni Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, ul. Mokotowska 43 w Warszawie.

¹¹ Zob. więcej: <http://www.mlodziej.org.pl/index.php/ida/807/>

¹² Zob. więcej: <http://www.youth.org.pl/index.php/ida/739/>

Planując rozwój swoich zainteresowań, a także kwalifikacji zawodowych opłaca się brać pod uwagę ofertę z jaką starają się dotrzeć programy unijne. Również bez wątpienia działania młodzieży podejmowane z pomocą UE stają się coraz bardziej widoczne, warto więc rozważyć możliwość, aby stały się naszym osobistym udziałem.

Małgorzata Rymarczyk

praktykantka MRCIE

Fundusze unijne na lata 2007-2013

i ich wykorzystanie

Wraz z nastaniem nowego okresu budżetowania na lata 2007-2013 zmieniła się unijna polityka regionalna. Nowe procedury wdrażania funduszy będą uproszczone, a najbiedniejsze regiony otrzymają największe wsparcie. Budżet zaproponowany przez Komisję Europejską wyniósł 347 mln €. W tym 7 letnim okresie owa suma stanowi 35% wszystkich wydatków Unii Europejskiej w tym okresie. Polsce na realizację polityki spójności przypadła kwota 67 mln €.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 zostały przygotowane na podstawie wytycznych Unii Europejskiej, określających najważniejsze cele polityki spójności oraz w oparciu o uwarunkowania społeczno-gospodarcze Polski. Kluczowym celem NSRO jest tworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia, zwiększenie poziomu spójności społecznej gospodarczej oraz przestrzennej. Osiągnięty zostanie on po przez realizację horyzontalnych celów szczegółowych:

- ❖ Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa
- ❖ Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej
- ❖ Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenia dla wzrostu konkurencyjności Polski
- ❖ Podniesienie konkurencyjności oraz innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług
- ❖ Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
- ❖ Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich

Oprócz działań o charakterze prawnym, instytucjonalnym i fiskalnym cele NSRO będą realizowane za pomocą programów i projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych takich jak :

- ❖ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- ❖ Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- ❖ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
- ❖ 16 Programów Regionalnych
- ❖ Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
- ❖ Program Operacyjny Pomoc Techniczna
- ❖ Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Wykorzystanie środków unijnych

Środki unijne przyznane Polsce na lata 2007-2013 to 65 miliardów euro.

Do 10 czerwca 2010 roku w ramach krajowych i regionalnych programów certyfikowaliśmy do Komisji Europejskiej wydatki w łącznej wysokości 28,831 mld zł. Kwota ta stanowi blisko 66 % celu wydatkowania a 2010 rok oraz prawie 106 % celu wydatkowania na koniec pierwszego półrocza 2010 roku.

Założony cel wydatków do Komisji Europejskiej przyjęty na I półrocze 2010 r. wyniósł 10,366 mld zł. Natomiast według stanu na 30 czerwca 2010 roku od początku stycznia br. Certyfikowano 11,928 mld zł w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych co

stanowi 115 % przyjętego celu na I półrocze 2010r.

Poziom realizacji programów – stan na 29 sierpnia 2010 r.

Według danych wygenerowanych z Krajowego Systemu Informatycznego KSI SIMIK 07-13 od początku uruchomienia programów do 29 sierpnia br. złożono 143,5 tys wniosków (poprawnym pod względem formalnym) na całkowitą kwotę dofinansowania (zarówno środki Unijne jak i krajowe) 325,3 mld zł.

W tym samym okresie podpisano z beneficjentami 40 397 umowy o dofinansowanie na kwotę 172,5 mld zł wydatków kwalifikowalnych w tym okresie w części UE 120,5 mld zł, co stanowi 45,8% alokacji na lata 2007-2013.

Od 25 kwietnia 2010 roku do 29 sierpnia 2010 roku nastąpił wzrost poprawnie złożonych wniosków o 21 548 oraz wzrost podpisanych umów o 7 600, świadczy to ciągłym zabieganiu o Unijne Pieniądze, których zostało niewykorzystanych 54 % przyznanych Polsce na lata 2007-2013.

Fundusze niewykorzystane spowodowane, są głównie niedoinformowaniem ludzi na temat możliwości pozyskania ich i błędami popełnianymi podczas pisania wniosku o dofinansowanie. Skąd to się bierze ?

Otóż Fundusze Unijne i ich pozyskanie dla przeciętnego człowieka jest czymś odległym, skutkiem tego jest brakujący odsetek osób fachowo zajmujących się tą tematyką.

Pozytywnym znakiem jest to iż statystyczny człowiek posiada wiedzę na temat Unii Europejskiej oraz środków finansowych jakie można pozyskać. Wynikiem tego, są prowadzone wykłady otwarte, akcje promocyjne oraz powstałe Centra Informacji Europejskiej.

Do końca roku 2010 ilość poprawnie złożonych wniosków powinna przekroczyć wartość 165 tys, natomiast liczba umów podpisanych o dofinansowanie przewyższy 48 tys.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 dla Polski stanowią duże wsparcie dla budżetu naszego kraju. Dzięki nim wiele inwestycji nie mogło by istnieć. W codziennym życiu możemy się spotkać z bilbordami, tabliczkami czy emblematami, które mówią nam o tym, że dana droga, budynek, przedmiot otrzymało wsparcie z środków Unijnych. Jest to bardzo ważny element dzisiejszej gospodarki Polski, dzięki której nasz kraj może się rozwijać.

Przemysław Błażkowski

praktykant MRCIE

Islandia. Mały kraj dużych możliwości

Dnia 27 lipca br. Islandia rozpoczęła negocjacje akcesyjne z Komisją Europejską i wszystko wskazuje na to, że za parę lat UE powiększy się o nowe państwo. Islandia jako członek strefy Schengen oraz EOG przejęła już znaczny dorobek prawny Unii Europejskiej, ale kluczowe sprawy dla tego państwa, takie jak Wspólna Polityka Rybołówstwa, nadal budzą wiele kontrowersji wśród Islandczyków.

Słowem wstępu

Liczba ludności w styczniu 2010 wyniosła 317 630¹³. Najwięcej Islandczyków zamieszkuje południowo- wschodnią część wyspy, rejony stolicy oraz stolicę (Reykjavik). Obecnie w Islandii odnotowuje się niewielki spadek liczby mieszkańców. Spowodowany jest on głównie ujemnym saldem migracji w 2009 roku. W porównaniu do innych krajów Europy Zachodniej, Islandia nie jest krajem „starzejącego się” społeczeństwa. W strukturze wiekowej dominują osoby w wieku produkcyjnym. Należy jednak pamiętać, że zarówno dla kobiet jak

¹³ <http://www.statice.is>

i mężczyzn, wiek emerytalny w Islandii jest wysoki, wynosi 67 lat¹⁴.

Islandia reprezentuje społeczną gospodarkę rynkową. Łączy kapitalistyczne struktury i zasadę wolnego rynku z rozbudowanym systemem opieki społecznej, w tym hojnymi dotacjami mieszkaniowymi¹⁵. Produkt krajowy brutto wyniósł 8,7 miliardów euro w 2008 roku, zaś PKB *per capita* – 27 227 €¹⁶. Przed kryzysem z 2008 roku, Islandia osiągnęła wysoki wzrost gospodarczy oraz miała niską stopę bezrobocia (ok. 3.0%). Obecnie bezrobocie wzrosło do poziomu 7,60%¹⁷.

Gospodarka Islandii

Islandia jest jednym z krajów, które mocniej ucierpiały podczas obecnego kryzysu, który najmocniej dotknął ją w drugiej połowie 2008 roku. Zawirowania na rynku finansowym zmusiły islandzki rząd do przejścia trzech największych banków zagrożonych upadkiem. Ekonomiści upatrują przyczyn kryzysu islandzkiego w polityce Banku Centralnego, który poprzez zwiększanie stóp procentowych, uczynił islandzką walutę atrakcyjną dla kapitału spekulacyjnego.

¹⁴ <http://www.statice.is>

¹⁵ <http://www.tradingeconomics.com/Economics/GDP-Growth.aspx?Symbol=ISK>

¹⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/sep/tember/tradoc_113389.pdf

¹⁷ <http://www.tradingeconomics.com/Economics/Unemployment-rate.aspx?Symbol=ISK>

Przez wieki, w kraju, podstawowymi sektorami gospodarki były rolnictwo, rybołówstwo i przetwórstwo rybne, jednak w latach dziewięćdziesiątych zaczęto liberalizować gospodarkę, poprzez prywatyzację firm, po to aby uniezależnić ją od rybołówstwa¹⁸. Islandia jest samowystarczalna w produkcji mięsa, produktów mleczarskich, jaj, w dużej mierze także w produkcji niektórych warzyw (brukwi, marchwi, ziemniaków). Popularna jest uprawa warzyw (zielona papryka, pomidory, ogórki) w szklarniach ogrzewanych z energii geotermicznej. W hodowli dominują owce, bydło i konie. Coraz więcej rolników jest również zaangażowanych w branżę turystycznej¹⁹.

Gospodarka Islandii zależy w dużej mierze od sektora rybołówstwa, który przynosi około 40% zysków z eksportu i daje zatrudnienie 5% siły roboczej. W ciągu ostatniego dziesięciolecia Islandia zdywersyfikowała swój przemysł przetwórczy i usługi (min. wprowadziła nowe rozwiązania w produkcji, biotechnologię, rozwinęła turystykę)²⁰. W gospodarce dominuje sektor usług, na który przypada 70,6 % z PKB, następnie

¹⁸http://www.pafere.org/index.php?option=com_content&task=view&id=419&Itemid=1

¹⁹http://landbunadur.is/landbunadur/wgbi.nsf/ke y2/icelandic_agriculture

²⁰<http://www.tradingeconomics.com/Economics/GDP.aspx?Symbol=ISK>

klasyfikuje się przemysł (23,6 % PKB) i rolnictwo (5,8% PKB)²¹.

Od początku 2010 roku Islandia uzyskuje nadwyżkę w bilansie handlowym, która na chwilę obecną wynosi już 68 358 400 000 koron islandzkich, co w przybliżeniu wynosi 381 000 000 euro²². Islandzka gospodarka jest w dużym stopniu oparta na eksporcie. Unia Europejska jest jej najważniejszym partnerem handlowym. Islandzki eksport do UE stanowi około 75% a import 55%²³. Najważniejszymi partnerami handlowymi dla Islandii są Niderlandy, Wielka Brytania i Niemcy. Głównymi produktami eksportowanymi są ryby i produkty rybne, produkty przemysłowe, aluminium i stopy oraz produkty pochodzenia zwierzęcego. Produkty importowane do Islandii to głównie maszyny i urządzenia, produkty ropopochodne, środki spożywcze oraz wyroby włókiennicze. Islandia importuje towary głównie z Norwegii, Niemiec, Szwecji. Pozostałymi ważnymi partnerami handlowymi są Stany Zjednoczone, Chiny i Rosja²⁴.

²¹http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/sep tember/tradoc_113389.pdf

²²<http://www.tradingeconomics.com/Economics/Balance-Of-Trade.aspx?Symbol=ISK>

²³http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/sep tember/tradoc_113389.pdf

²⁴http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/septe mber/tradoc_113389.pdf

Wymiana pomiędzy Islandią a Polską nie jest znacząca dla obydwu państw. Dominującym składnikiem polskiego eksportu do Islandii w 2009 r. były metale nieszlachetne, jednostki pływające oraz oleje ropy naftowej. Natomiast w imporcie dominowały ryby, wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych oraz produkty przemysłu chemicznego .

Islandia po kryzysie

Islandia jest tegorocznym liderem Globalnego Indeksu Innowacji (GII). Wskaźnik ten ocenia zdolność 130 państw świata do adaptacji oraz wykorzystania nowych technologii. Pierwsze miejsce w rankingu Islandia uzyskała dzięki wysokiemu stopniu infrastruktury ICT i wykwalifikowanej sile roboczej²⁵.

²⁵<http://www.globalinnovationindex.org/gii/main/press/index.cfm>

Pomimo nie tak dawnych zawirowań na rynku finansowym, Islandia dzięki czystej energii, dobrze rozwiniętej infrastrukturze, dobrze wykształconej sile roboczej i bogatym zasobom morskim, zapewnia swojej gospodarce solidne podstawy, które sprawiają, że gospodarka islandzka jest liderem w dziedzinie innowacji.

Magdalena Wojdyła

praktykantka MRCIE

Czy integracja regionalna w Europie jest wynikiem interesów narodowych Państw Członkowskich UE?

Integracja regionalna jest procesem skompilowanym, pociągającym za sobą zmianę struktury politycznej, gospodarczej oraz prawnej regionu. Źródłem idei integracji w Europie jest rozpoznanie wspólnego problemu (m.in. potrzeba zaprzestania prowadzenia wojen przez Państwa Europejskie). W celu osiągnięcia tego, co Kant określał „wiecznym spokojem” Państwa Europejskie powinny wyjść poza „narod-państwo”.

Po II wojnie światowej najbardziej skutecznym pomysłem na integrację okazał się pomysł Jeana Moneta – jeśli zabierzemy państwom narzędzia wojny, wojna „stanie się nie tylko nie do pomyślenia, ale także fizycznie niemożliwa”. Powyższe słowa padły w deklaracji Roberta Schumana, ówczesnego ministra spraw zagranicznych Francji, skierowanej 9 maja 1950 roku do Francji i Niemiec. Stanowiły również zaproszenie do wszystkich krajów europejskich. Wprawdzie deklaracja Schumana mówi o powstaniu w przyszłości Federacji Europejskiej, nie określa w żadnym stopniu tego, jak taka federacja miałaby funkcjonować.

David Mitrton, próbując wyjaśnić specyfikę integracji europejskiej opiera się o federalizm, będący szczególną, zinstytucjonalizowaną ugodą pomiędzy integrującymi się jednostkami. Ugoda, która docelowo przyznaje władzę owym jednostkom oraz wyłaniającym się instytucjom centralnym. Atutem takiego systemu jest jasność postulowanych celów, bardziej problematycznym jest natomiast określenie sposobów osiągnięcia zakładanych celów.

Kolejną teorią, którą posługuje się Mitrton w celu wyjaśnienia specyfiki integracji regionalnej w Europie jest funkcjonalizm. Podczas gdy federaliści postulują osiągnięcie celów politycznych przy użyciu politycznych środków, to funkcjoniści kładą nacisk na całkowitą depolityzację. W okresie rozkwitu euro-entuzjazmu (lata 60-te, 70-te), naukowcy zaczęli wskazywać na europejską integrację jako syntezę elementów federalizmu oraz funkcjonalizmu (tj. neofunkcjonalizm). Neofunkcjoniści podkreślają, iż same państwa są słabe na arenie polityki międzynarodowej, a więc integracja europejska jest konsekwencją „wymuszonej presji politycznej”.

Od samego początku projekt Integracji Europejskiej, różnice kulturowe, językowe, a także różnorodność polityczna i prawna stanowiły pewną

„normę”. Kolejne pokolenia liderów europejskich polityków musiały zmierzyć się ze złożonymi i zmieniającymi się problemami w państwach Europy. Jeśli zatem przyjmujemy, iż Unia Europejska jest niezwykle złożonym i wyjątkowym systemem, to należy pogodzić się z faktem, iż określenie i wyjaśnienie ustroju Unii Europejskiej „właściwą” teorią systemową może okazać się niemożliwe. To, czym niegdyś prezydent Komisji Europejskiej Jacques Delors określił mianem „niezidentyfikowany obiekt polityczny” jest nieco jak inne organizacje międzynarodowe (np. Organizacja Narodów Zjednoczonych czy też NATO), jak niektóre państwa federalne (Niemcy, Kanada) i trochę jak inne systemy generujące prawnie wiążące zasady na poziomie międzynarodowym (Światowa Organizacja Handlu).

Najważniejsze decyzje w historii funkcjonowania Unii Europejskiej są wyjaśniane przez pryzmat *liberalizmu*

międzyrządowego. W pierwszej kolejności określone są preferencje krajowe (podlegające ograniczeniom wynikającym z współzależności gospodarczej). W drugim etapie, rezultaty negocjacji międzyrządowych determinowane są przez siłę przetargową rządów. Analiza empiryczna Moravcsika potwierdza, iż preferencje rządów krajowych w zakresie integracji europejskiej wynikają głównie z konkretnych interesów ekonomicznych, a mniej z przyczyn bezpieczeństwa czy też wspólnych ideałów. Niemniej jednak, Moravcsik zauważa, że interesy geopolityczne (nawet bardziej niż ideologia) miały również duży wpływ na integrację europejską.

Sfera bezpieczeństwa od dawna mieściła się w wyłącznej kompetencji suwerena. Jednakże od czasów zakończenia zimnej wojny, wraz z intensywnym wzrostem stosunków międzynarodowych oraz porowatością granic państwa coraz rzadziej są w stanie zmierzyć się z potencjalnym zagrożeniem samodzielnie. W obliczu rozwoju coraz bardziej wyrafinowanych technologii wojskowych, ponoszenia coraz cięższych kosztów finansowych na badania, rozwój, a także nabycie nowych rodzajów broni, Członkowie Unii przyznają niezdolność do ponoszenia kosztów bezpieczeństwa indywidualnie. Rodzi się więc pytanie:

„jak dalece Państwa Członkowskie mogą pozwolić sobie, w świetle globalizacji i współzależności, na pozostanie „potęgą cywilną”? Rozbieżne poglądy dotyczące funkcjonowania Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa wyrażają rozdźwięk w Unijnym głosie. Z jednej strony chodzi linię dzielącą „duże” i „małe” państwa. „Duże” państwa boją się o ograniczenia wynikające z regionalnej integracji, „małe” natomiast pokładają nadzieję w Europie, skonstruowanej w taki sposób, by uniknąć dominacji „dużych” państw. Problem ten jest udziałem głównej debaty dotyczącej reform instytucjonalnych Unii Europejskiej. Biorąc pod uwagę chęć „dużych” państw pozostania potęgą (traktując ten termin w sposób zgodny z fundamentalnymi koncepcjami pokojowymi) Unia Europejska rozumiana przez pryzmat „potęgi cywilnej” wydaje się być przede wszystkim systemem zarządzania „siłami” wewnątrz Unii aniżeli instrumentem rozszerzenia „siły” na zewnątrz. „Duże” państwa są skłonne do podjęcia działań zmierzających do ochrony interesów narodowych na płaszczyźnie międzynarodowej, „małe” jednakże są mniej zainteresowane „potężną Europą” (w klasycznym rozumieniu), a bardziej „potęgą cywilną”, która to w pierwszej kolejności dbać będzie o interes własnych obywateli.

Kolejny rozłam dotyczy zwolenników i przeciwników dalszej integracji. Pierwsi dożą do integracji na skutek przekonania, iż nie są już w stanie zmierzyć się ze współczesnymi globalnymi wezwaniami w pojedynkę, drudzy natomiast wskazują na zagrożenie utraty własnej tożsamości.

Państwa Członkowskie mogą przyjąć lub odrzucić kroki zmierzające w kierunku większej integracji, jednakże ze względu na potrzebę wyjścia naprzeciw oczekiwaniom wpływającym z obecnych stosunków międzynarodowych, efektów globalizacji oraz obecnych wyzwań, integracja regionalna pozostaje w żywotnym interesie Państw Członkowskich (a nie tylko preferencją). W związku z tym kolejne kroki zmierzające ku ściślejszej integracji wynikają nie z federalistycznego (Państwo-Unia) „myślenia życzeniowego”, lecz z pragmatycznego interesu zapewniającego przetrwanie Państwom Członkowskim. Charakter integracji regionalnej jest trafnie przytoczony przez Moravscika: „unikalna instytucjonalna struktura Unii Europejskiej jest do przyjęcia dla rządów krajowych o ile wzmacnia, a nie osłabia ich kontrolę nad sprawami wewnętrznymi, umożliwiając im osiągnięcie celów w inny sposób nieosiągalnych”. Ponadto, istnienie

wspólnego „negocjacyjnego forum” pozwala na większy wachlarz kompleksowych i strukturalnych ustaleń.

Integrację regionalną można wytłumaczyć jako rezultat świadomych kalkulacji Państw Członkowskich w celu znalezienia złotego środka pomiędzy większą wydajnością oraz wpływami własnego kraju na płaszczyźnie międzynarodowej a akceptowanym poziomem ryzyka politycznego. Europa, ze swoim półwiekowym doświadczeniem częściowej integracji, pokłada nadzieję na wspólne rozwiązanie problemów, których Państwa Członkowskie nie są w stanie rozwiązać osobno. Otwartym pozostaje natomiast pytanie w jakim stopniu instytucje ponadnarodowe winny wspierać Państwa Członkowskie w realizacji ich interesów narodowych.

Włodzimierz Kuc

praktykant MRCIE

Małopolskie Regionalne Centrum
Informacji Europejskiej

ul. Mikołajska 4
31-027 Kraków
tel. 12 421 30 15, 421 33 15
fax. 12 423 19 26

e-mail: centrum@federacja.krakow.pl

www.centrum.krakow.pl